

РЕШЕНИЕ

№ 1148

гр. София, 18.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на девети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова
Членове: Катерина Рачева
Мария Райкинска

при участието на секретаря Невена Б. Георгиева
като разгледа докладваното от Елизабет Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20221000501399 по описа за 2022 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение от 11.02.2022г по гр.д. № 7963/2019г СГС, ИГО, 3-ти състав е осъдил Информационна агенция Блиц ЕООД да заплати на Б. Т. Б. сумата от 26 000лв- претендирани като обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от публикации в пресата, на осн. чл.45 и чл.49 от ЗЗД. С решението си съдът е възложил разноските по делото съобразно изхода от спора и доказаните разноски от страните.

Решението на СГС е обжалвано изцяло от ответника Информационна агенция Блиц ЕООД, представлявано от адв. С., с въззивна жалба. Въззивникът поддържа, че решението е недопустимо и производството по делото е следвало да бъде прекратено поради висящо друго идентично исково производство. Поддържа, че решението е неправилно и незаконосъобразно, тъй като не е доказана пасивната легитимация на ответника, не е доказано, че ответникът е поръчител на процесните статии. Поддържа още, че съдът не е съобразил, че процесните статии са препечатани и сайтът не е техен автор, като това е отбелязано. Поддържа, че определеното обезщетение е завишено по размер. Поддържаните оплаквания касаят неправилно приложение на материалния и

процесуалния закон. Въззивникът моли решението на СГС да бъде отменено и вместо това предявеният иск да бъде отхвърлен . Претендира направените по делото разноски.

Въззиваемата страна Б.Б., представляван от адв. К., депозира писен отговор на въззивната жалба, с който оспорва жалбата като неоснователна.

В о.с.з. въззивникът се представлява от адв. С., която поддържа въззивната жалба. Счита, че решението на СГС е неправилно, тъй като не е установена пасивната легитимация на ответника. Поддържа, че процесните статии са препечатани и това е посочено в публикациите на ИА Блиц ЕООД. Поддържа, че обстоятелството , че друг е авторът на статиите е известен на ищеца, тъй като е предявил иск срещу лице, което твърди да е собственик на медията, която е публикувала първа тези статии.Моли решението да бъде отменено, а предявения иск- отхвърлен. Претендира разноските, , представя списък по чл.80 от ГПК . Прави възражение за прекомерност на разноските, претендира от насрещната страна.

Въззиваемата страна Б.Б. се представлява от адв. К., който оспорва въззивната жалба. Възразява, че защитата на ответника с твърдението, че статиите са препечатани е приложима в случаите, когато е проведено добросъвестно разследване. В слечая има подхвърлени агресивни, клеветнически твърдения. Поддържа, че претенцията от 2 000лв на статия е под минималния размер съобразно съдебната практика за обезщетение за неимуществени вреди от публикации. Моли решението да бъде потвърдено. Претендира разноски, съобразно списък по чл.80 от ГПК, който представя.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269, изр.2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби , приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са дадените указания по тълкуването на закона от ВКС с ТР №1/2013г по т.д. №1/2013г на ОСГТК-т.1.

Настоящият съдебен състав приема, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Решението е частично неправилно , по съображения изложени във въззивната жалба на ответника.

Съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

В исковата молба ищецът твърди, че в периода от 21.11.2017г до м.12.2018г в

интернет изданието на ответника са публикувани порадица от обидни и клеветнически статии, насочени против него. Поддържа, че същите накърняват честта и достойнството му, че не отговарят на истината публикуваните факти, че са позорящи твърдения, че статиите са написани недобросъвестно. Поддържа, че не е известна, публична фигура, която да следва да търпи по-голям интерес и критика към личността си. Претендира заплащане на обезщетение за претърпените от публикациите неимуществени вреди в размер на 26 000лв, като уточнява, че претендира по 2 000лв обезщетение за публикация.

Ответникът в отговора на ИМ оспорва допустимостта и основателността на иска. Възразява, че няма данни процесните статии да са възложени за написване от ИА Блиц ЕООД или авторите им да са свързани с агенцията, или да им е възложена работа като журналисти от агенцията. Възразява, че статиите са препечатани от други медии. Поддържа, че няма данни кой е качил статиите на сайта на Блиц.

По делото е безспорно, че на сайта на ИА Блиц ЕООД са публикувани процесните 13 статии. Този факт се установява от представените разпечатки от ищеца, от констативните протоколи, издадени от нотариус В. Б. и от изявленията на ответника, които не оспорва публикуването на сайта на посочените статии, но сочи, че не е техен възложител, автор и не е установено кой ги е публикувал.

За процесните статии се установява следното :

На 21.11.2017 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Променят конституцията заради далаверите при приватизацията, под ножа попадат Б. Б. и Н. Б. “. Ищецът подчертава, че е визиран лично.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на публикация на ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 21.11.2017г

На 08.02.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „При засилени мерки за сигурност чакат шурей на скандалния приватизатор Б. “, в която се твърди, че ищецът е затвърдил „прозвището си на грабител на държавата“, че бил укривал издирвано от правосъдието лице, като е употребен и изразът „шмекера Б. “.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на публикация на ***. Видно от представените разпечатки от сайта Trojanpress.com се установява, че същата статия като съдържание, но с различно заглавие, е публикувана на сайта на 08.02.2018г

На 17.02.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Скандалният приватизатор Б. забърсал и леярна!“, в която според ищеца е изложено невярното твърдение, че по време на събрания на фонда „за приватизация и грабеж“ „Свети

Никола” е ходил „с черни затъмнени коли, с охрана и въоръжен с автомати”, както и че през 2011г бил убедил определено лице да отиде при него „в наскоро задигнатото общинско предприятие „Балканска звезда”.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на сайта ***. Видно от представените разпечатки от Интернет има следи за такава статия в *** от посочената дата.

На 18.02.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Медия гърми: скандалният приватизатор Б. утре да върне задигнатите от шурей си 21 млн. лева!”. В статията, както твърди ищецът, тай е наречен приватизатор от ДС и доносник и е изложено твърдението, че цех на ищеца и съпругата му е закупен с крадени пари от ***.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на сайта ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 18.02.2018г, но с друго заглавие.

На 22.02.2018 г в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Беглецът от Темида Н. Б. се укрива от затвора!”. Част от съдържанието ѝ е, че при Н. Б., съпругата му и ищеца „схемата на кражби, измами и далавери е постоянна величина” и че Б. и ищецът „използват натрупания опит като доносници”.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 22.02.2018г

На 11.03.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Взривяващи разкрития! Скандалният приватизатор Б.Б. забърсал леярната Д. Д. в Харманли, днес лъже, че е Елпром!”. В статията има твърдения, че леярната е заграбена от ищеца чрез схемата му за грабежи и измами облечена в името приватизационен фонд, че мутренските времена, към които принадлежи ищецът не са си тръгнали, наречен е селски бек, твърди се, че мами народа и е забърсал 21 млн от *** , наречен е криминален приватизатор и ченге от държавна сигурност.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 11.03.2018г с различно заглавие, като ищецът не е наречен скандален приватизатор, а обирджия.

На 16.03.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Огнен ад! Б. Б. наднича зад палежа на кантората на синдика Р. М.”. Според статията ищецът е бил

лице „свързвано с тъмната страна на прехода и мутренската му принадлежност” и се излага невярното твърдение, че г-н Б. бил „доносник на Държавна сигурност”, и е наречен „скандалния грабител Б.”.Отново е спомената измамата на църквата, на българския народ, обира на века на ***. Твърди се,че Б. е заплашвал синдика.

От представеното копие от статията се установява,че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на съобщение на ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 16.03.2018г .

На 18.03.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Съдът бесен от номерата на Н. Б.!” , в която пише: „Припомняме, че той /Н. Б./ и другият скандален приватизатор Б.Б. са хората, на които дължим днешната тежка икономическа обстановка в България”, както и че те двамата били „получили даром цялата българска икономика”. Статията призовава за наказателно преследване срещу ищеца.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се,че статията се позовава на ***. Липсват данни за съществуване на посочения първоинзточник.

На 27.10.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие: „Медиите гръмнаха! Приватизаторът Б.Б.-Малкият Н. Б. с ново „кърваво клане”, преди месец забърсал 14 000 000 лв.” В статията ищецът е наречен „грабител на народа” и е изложено позорящото и невярно твърдение, че бил „познат като мутра от 90-те години на миналия век и момче за „мокри” поръчки на Държавна сигурност”.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се,че статията се позовава на ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 27.10.2018г

На 11.11.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „ Н. Б. продължава да граби милиарди за себе си, а за народа нищо. Другият приватизатор Б.Б. е още по-нагъл.” Б. е наречен мошеник и приватизатор по линията на ДС.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се,че статията се позовава на ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 11.11.2018г

На 17.11.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Скандалният приватизатор Б. Б. заграбил винарната на Химатех - „Новоселска Гъмза” АД, а негов адвокат е Р. К.”. Посочено е, че Б. е измамил църквата и е активен доносник на ДС.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се,че статията се позовава на сайта ***. Видно от

представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 17.11.2018г с различно заглавие.

На 21.12.2018 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Скандалният приватизатор Б. Б. се хвърли на амбразурата да защитава Б.“. Посочено е, че двамата са спретнали грабежа на века и схемите им за източване на фондове за масова приватизация лъснали.

От представеното копие на статията се установява, че същата има процесното съдържание.

На 06.01.2019 г. в blitz.bg е публикувана статия със заглавие „Жажда за власт! Н. Б. винаги е унижавал малкия Б. Б.-Б.Б.. Войната на приватизаторите от ДС!“. В нея е посочено, че обирът на *** от П. М. е свързан с ищеца, че ищецът е криминално проявен, че е измамник.

От представеното копие от статията се установява, че тя има посоченото съдържание. Установява се, че статията се позовава на ***. Видно от представените разпечатки от сайта *** се установява, че същата статия е публикувана на сайта на 06.01.2019г

В о.с.з. на 21.06.2021г са изслушани свидетелите Б. и Б..

Свидетелят Б. установява, че познава ищеца от повече от 20 години, бил е негов адвокат. Установява, че през 2017 г в един троянски сайт е започнал кампания срещу него и дружествата, които управлява, която е продължила в изданията на Блиц и Труд. Според свидетеля първата публикация била през 2017 г и кампанията продължила до 2019 г. Според свидетеля статиите излизали систематично и ищецът бил наричан мекере, доносник на ДС, скандален приватизатор, мутра, грабител. Според свидетеля ищецът преживял много тежко изнесеното, защото статиите се разпространили сред служителите му, сред партньорите му. В резултат на публикациите срещу него били образувани няколко прокурорски проверки. Свидетелят установява, че ищецът бил емоционално натоварен, чувствал се безпомощен, защото национални медии непрекъснато тиражират недобросъвестно неверни неща. Според свидетеля публикациите наложили на ищеца да успокоява работниците и служителите си, вместо да се занимава с работата си. Свидетелят установява, че ищецът ограничил контактите си с хората, за да не се налага да обяснява, че това, което пишат за него, е невярно.

Свидетелят Б., син на ищеца, установява, че не живее с баща си, но се вижда с него всеки ден. Според свидетеля статиите в Блиц целели да дискриминират ищеца. Определяли го като мутра, скандален приватизатор, крадец от църквата, доносник на ДС. Според свидетеля ищецът бил емоционално натоварен, спрял да спортува, оплаквал се че не може да спи, че трябва да се обяснява на съконтрагентите си за това, че статиите не са истински. Свидетелят установява, че работниците в заводите на ищеца били притеснени и се питали какво ще се случва.

В о.с.з. на 02.07.2020г пълномощникът на ответника признава неблагоприятния за ответника факт, че е собственик на сайта Блиц.

По делото са представени доказателства, че настоящият ищец е депозирал искова молба против М. Д. , за който твърди да е главен редактор на сайта **** за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди за публикации на сайта, част от които- идентични с проецните. Представено е първоинстанционното решение по така предявения иск , с което искът е отхвърлен.

Останалите събрани по делото доказателства не са необходими за изясняване на факти, относими към предмета на спора.

Предявен е иск за ангажиране на имуществената отговорност на ответника , като издател на интернет изданието Блиц , за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди , претърпени от ищеца от публикации на ответника в изданието- 13 броя в периода от 21.11.2017г до 06.01.2019г - иск с правно основание чл.49 вр. чл.45 от ЗЗД.

По допустимостта на производството

За да бъде допустимо производството по предявен иск следва да са налице процесуалните предпоставки за съществуване и надлежно упражняване на право на иск от ищеца и да не са налице процесуални пречки за това.

По делото ответникът възразява производството да е недопустимо тъй като ищецът е предявил иск за заплащане на обезщетение за вреди от идентични публикации, но публикувани от ***.

За да бъде погасено правото на иск на ищеца следва да се установи, че за ищецът няма интерес от търсената защита, че не е налице гражданскоправен спор или че страните не са процесуално легитимирани. Такива обстоятелства по делото не се установяват.

Действително по делото се установява, че ищецът е предявил иск за заплащане на обезщетение за вреди, причинени от идентични публикации, но публикувани в друг сайт. По така предявеният иск няма постановено окончателно решение, с което да е отречено правото на обезщетение на ищеца от вреди, твърдяни за претърпени от публикациите. Не се установява и обратното – удовлетворяване на интереса на увреденото лице чрез заплащане на обезщетение , така че същото да няма интерес да търси заплащане на обезщетение на процесното деликтно основание.

Ето защо следва да се приеме, че предявеният осъдителен иск против ИА Блиц ЕООД е допустим, ищецът има интерес да търси заплащане на обезщетение за претърпените вреди от твърдяните за клеветнически публикации и правото му на иск не е отречено с влязло в сила съдебно решение. Не са налице пречки по съществуването и надлежното упражняване на право на иск от ищеца, поради което и производството по делото се явява процесуално допустимо.

По съществото на спора

Съгласно чл. 49 от ЗЗД този, който е възложил на друго лице някаква работа, отговаря за вредите, причинени от негово противоправно действие при или по повод изпълнението ѝ. Възложителят на работата, при изпълнение на която е настъпило непозволеното увреждане, носи отговорност, която е безвиновна и има гаранционно обезпечителна функция и не произтича от вината на възложилия работата.

Издателят е този, който носи правото да възпроизвежда и разпространява едно произведение/ чл.43 и пар. 2, т.3 и т.4 от ЗАПСП/ и съответно издателят е този, който носи отговорност за характера и съдържанието на публикуваните и разпространени чрез съответната медия материали. Следователно издателят носи отговорност на основание чл. 49 от ЗЗД в качеството на възложител на работата по съставяне, подбор и поместване на материали и за верността на изнесената информация, както и че тя е резултат на добросъвестно журналистическо разследване. Издателят е този, който носи отговорност и при настъпване на вреди в резултат на публикуваните материали, независимо от това дали авторът на публикацията се намира в трудовоправни или гражданскоправни отношения с издателя или е свободно практикуващ журналист или гражданин (в този смисъл решение №404/2010 г по гр. д. № 907/2009 г на III ГО на ВКС).

В случая, видно от направеното признание на факт няма спор, че именно ответникът е собственик на интернет изданието „Блиц“, на чийто електронен сайт са публикувани горепосочените статии.

До същия извод може да се стигне, независимо от изричното признание на факт, направено в о.с.з. на 02.07.2020г и като се съобразят наведените от ответника възражения в отговора на исковата молба. В отговора на исковата молба, в срока по чл.131 от ГПК, ответникът е оспорил, че той е възложител на авторите на написването на статиите или че авторите са свързани с агенцията. Посочил е, че статиите са препечатани, но не е оспорил обстоятелството да е собственик и издател на интернет сайта „Блиц“. Това възражение е въведено в хода на процеса след изтичане на срока по чл.131 от ГПК, поради което същото се явява преклудирано. Липсата на своевременно оспорване на обстоятелството, че ответникът е собственик на интернет сайта и издател на „Блиц“ мотивира извод за несвоевременно оспорена материалноправна легитимация на ответника. Този факт не е отделен от съда като спорен, за неговото установяване не са събирани доказателства. Несвоевременното оспорване на този факт, както и по същество с оглед направеното признание на неблагоприятен факт следва да се приеме, че ответникът се установява по делото да е собственик и издател на интернет сайта „Блиц“.

С оглед гореизложените мотиви неоснователно се явява и възражението на ответника за това, че не е възлагал на авторите изготвянето на публикуваните статии и

не се намира в никакви отношения с тях. Както беше посочено издателят е този , които по закон има право да възпроизвежда и разпространява едно произведение и съответно той носи отговорност за последиците от публикациите , включително и в случаите, когато не се намира в никакви отношения с автора на произведението, дори и когато авторът на произведението не е известен. В този смисъл , освен горепосоченото решение е и решение № 581/2010г по гр.д. № 1019/2009г на III ГО на ВКС.

За да бъдат основателни исквете на ищеца за обезвреда на претърпените от него неимуществени вреди от възложителя на работата, следва да са налице кумулативно и всички елементи от сложния фактически състав на неправомерното увреждане по чл. 45, ал. 1 от ЗЗД - извършено виновно от служител на ответника противоправно деяние, от което в причинно - следствена връзка да са настъпили вреди за пострадалия от сочения вид и в обем, обосноваващ търсеното обезщетение по размер.

При обсъждане на въпроса дали е налице противоправно поведение от страна на служители на ответника съдът съображава, че при предявен иск за обезщетяване на вреди от физическо лице, причинени от нарушаване на неговите чест , достойнство, самооценка или обществена оценка, осъществено чрез публикации в средства за масова информация следва да се прецени нарушен ли е баланса в конкуренцията на основни човешки права, каквито са правото на личен живот, гарантирано от чл.32 от Конституцията и чл.8 от ЕКЗПЧОС и правото на свобода на изразяване, защитено в чл.39 от Конституцията и чл. 10 от ЕКЗПЧОС. Като производно на правото на изразяване в чл. 40, ал. 1 от Конституцията е закрепена свобода на печата и другите средства за масова информация, която е свързана и с правото на личността и на обществото да бъдат информирани по представляващи интерес въпроси. Пределите на тези права- на изразяване и информация- са уредени в чл. 39, ал. 2 от К и чл. 41, ал. 2 от К – правото на мнения не може да се използва за накърняване на правата и доброто име на друго и за призоваване към насилствена промяна на конституционно установения ред, към извършване на престъпления, към разпалване на вражда или към насилие над личността, а правото на информация не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала.

От изложеното може да се възприеме извод, еднозначно проведен и в съдебната практика и правната теория, че свободата на словото и свободата на печата не са абсолютни, въпреки характера си на основни права , а са ограничени до там, откъдето настъпва засягане на други конституционно защитени ценности – правото на личен живот, достойнство и доброто име на гражданите. Свободата на печата не може да използва за свободно разпространение на информация, засягаща честта и достойнството на човек , представляваща по съдържание обиди и клевети. Прекрчаването на посочената граница от средствата за масова информация представлява противоправно действие, което ако е вредоносно, поражда право на

засегнатото лице да търси обезщетение за претърпените вреди.

Както беше посочено разпространяването на обиди и клевети от средствата за масова информация представлява противоправно действие. Обидите и клеветите засягат честта и достойнството на човека, като обидата засяга личното чувство за чест, а клеветата-обществената оценка за честта на човека. Обида е налице, когато някой каже или извърши нещо унижително за честта или достойнството на друго в негово присъствие /чл. 146, ал. 1 НК/. Унижителният характер на казаното следва да се преценява съобразно приетите в обществото морални норми за нормално човешко общуване, като без значение е обстоятелството дали казаното отговаря на действителността, дали направената от дееца оценка е основателна. Обидата може да се осъществи, както устно, така и писмено, като е необходимо обидните думи да се възприемат от пострадалия.

Клеветата като противоправно деяние се изразява или в разгласяване на несъществуващо позорно обстоятелство или в приписване на неизвършено престъпление (чл. 147, ал. 1 от НК). При клеветата се приписват конкретни обстоятелства, свързани с проявите на засегнатото лице, които по своя характер са позорни. Преветата е свързана с приписване на позорни обстоятелства или престъпление и следва да касае конкретни факти, които да са неистински.

Както обидата, така и клеветата засягат достойнството и доброто име на пострадалия, но обидата засяга самооценката на пострадалия, а клеветата е насочена към нарушаване на обществената оценка. При обидата обаче деецът дава своя негативна оценка за личността на пострадалия под формата на епитети, квалификации, сравнения и пр., които по своето съдържание засягат честта и достойнството на адресата на същата информация. При клеветата не се дава личностна оценка на пострадалия, а се разпространяват позорни обстоятелства за честта му, които не са истински или му се преписва престъпление, което не е извършил.

При преценка на наличието на противоправност в публикации съдът следва да разграничи отрицателното мнение, което по същество представлява критика на някого, от обидата. Критиката не се приема за противоправно деяние, същата разкрива недостатъци на личността, но е поднесена във форма, съобразена с изискванията на обществения морал. За да е налице обида следва деянието да е осъществено по начин/ думи или действия/, които да накърнят достойнството на пострадалия. Обидата по определение е унижаващо честта и достойнството, докато мнението дори и отрицателно представлява лично становище, с което се изразява позиция или оценка на личности и събития, но не по унижителен начин. Отрицателната оценка може да е поднесена и по шокиращ начин, провокативно или чрез преувеличаване -въпрос на журналистическа практика за поднасяне на информация- но ако не съдържа унижителни и неприлични изявления по отношение на критикуваното лице, същата не

се явява неправомерно деяние. Приема се още в практиката на съдилищата, че по отношение на публични личности е допустимо засилено ниво на отрицателна критика, че следва да се преценява дали поднесената информация. Според практиката на ВКС оценъчните съждения не могат да се проверяват за тяхната вярност - те представляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност. За вярност могат да бъдат проверявани фактическите твърдения, разпространени с печатно произведение. В този смисъл е правната теория/И. Н., Наказателно право, Особена част, том първи/ както и съдебната практика по сходни казуси-решение № 129/2015г по гр.д. № 7040/2014г , решение № 253/2014 г. по гр. д. № 1251/2012 г и двете на III ГО на ВКС и др).

На следващо място , с оглед конкретния казус, съдът следва да разграничи и отговорността на издателя, който е препечатал по-ранна публикация от друга медия. Съгласно установената практика когато съдържанието на публикацията съдържа фактически твърдения, които се квалифицират като клевета и публикацията е първа по ред, издателят носи отговорност, защото е следвало да провери достоверността на информацията съобразно правилата на добрата журналистическа практика. Когато става въпрос за статия, в която авторът или издателят изрично се е позовал на публикувана по-рано статия, вторият издател не може да носи отговорност за това, че се е доверил на добросъвестността на първия. Носи отговорност когато липсва такова позоваване и тогава се прилагат общите правила за отговорност при деликтно увреждане. Приема се, че в този случай авторът поднася информацията от свое име и поради това носи отговорност, защото е следвало сам да провери достоверността й съобразно правилата на добрата журналистическа практика преди публикуването. Без значение за ангажиране отговорността на издателя е въпросът дали статията е първа, или последваща, и дали във втория случай има позоваване на предходна публикация в случаите, когато съдържанието на статията съдържа обиди. Наличието на обиди е очевидно, не се налага проверка за установяването им и разпространението им е противоправно. При наличието на обиди отговаря всеки от издателите, респективно авторите, доколкото засягат неблагоприятно адресата. В този смисъл са постановени решение № 253/2014 г. по гр. д. № 1251/2012 г III ГО, решение № 19/2022 по гр.д. № 4040/2021г на I ГО на ВКС и др.

Също съгласно практиката на ВКС по сходни казуси /например решение № 164/2016г по гр.д. № 5255/2015г на IVГО, решение № 94/2022г по гр.д. № 924/2021г на ВКС, последното постановено по предявения иск от настоящия ищец против главния редактор на ***/ когато непозволеното увреждане се изразява в засягане честта, достойнството и доброто име на физическо лице и се осъществява чрез публично заявени и разпространени думи и изрази по отношение на него по едно и също време и място, броят на употребените думи и изрази, броят на неверните твърдения или обидни квалификации е обстоятелство от значение при определяне на размера на дължимото

се обезщетение – при приложението на чл.52 от ЗЗД. Доколкото се установява наличието на множество деяния, но свързани помежду си и осъществени в непродължителен период от време следва да се приема, че е налице един деликт за него се дължи едно общо обезщетение, определено по реда на чл.52 от ЗЗД.

При така изложеното съдебният състав намира, че предявеният иск се явява частично доказан по основание и размер.

По делото се установява, че ответникът като издател на интернет сайт Блиц е публикувал на 18.03.2018г и на 21.12.2018г статии, в които ищецът е наречен скандален приватизатор, човек на когото дължим тежката икономическа обстановка, получил даром българската икономика и се призовава на неговото насазателно разследване, извършил грабежа на века и източил фондове за масова приватизация. В първата от тези публикации ответникът е цитирал публикация в ***, която обаче не се установява да съществува. Във втората няма посочване да е препечатка, т.е. следва да се приеме, че за първи път е публикувана в сайта на ответника. За тези две статии ответникът носи отговорност за добросъвестната проверка на публикуваните факти, за тяхната истинност, както и носи отговорност за обидни за ищеца твърдения. В тези две статии се установява наличието на оценъчни твърдения и квалификации-например скандален приватизатор, които са унижителни за честта и достойнството на ищеца. Те са насочени към унижаване на ищеца, те не представляват изказани мнения с негативни оценки, а представляват обиди, разпространени чрез електронен сайт.

В статиите се съдържат и твърдения за извършени от ищеца престъпления-фактически твърдения за престъпления в приватизационни процедури, за грабежи-които фактически твърдения ищецът оспорва. Ответникът, върху когото е доказателствената тежест, не доказва верността на публикуваните твърдения, провеждането на коректно журналистическо разследване и добросъвестно събиране на информация. Поради липса на доказателства за установяване на истинността на публикуваните твърдения следва да се приеме, че те са неверни и позорящи, представляват клевети, разпространени чрез електронен сайт за масова информация.

Останалите процесни публикации съдържат в себе си позоваване на други публикации в средства за масова информация. Такива публикации се установява да съществуват, като прави впечатление, че ответникът е редактирал някои от съдържащите се в тях обидни квалификации за ищеца.

С оглед гореизложените мотиви съдът приема, че за публикуваните в тези статии клевети настоящият ответник не следва да носи отговорност. Същият следва да носи отговорност, ако в тези статии се съдържат обиди към ищеца. Такива се съдържат, като и в тези статии ищецът е наречен скандален приватизатор. В статия от 08.02.2018г ищецът е наречен „шмекер“, което според настоящият състав на съда не е обида, а следва да се квалифицира като оценка, макар и дадена чрез невъзпитан израз.

Използваните изрази грабител на държавата, на народа, забърсал леярна, извършил грабеж, задигнал милиони, участвал в далавери, доносник на ДС, представляват както беше посочено по-горе твърдения за факти, които са конкретни, позорни и накърняващи репутацията на ищеца. Това са клеветнически твърдения, за които в настоящото производство ответникът не носи отговорност. Твърдението за мутренско минало на ищеца е обидно, доколкото е насочено към уронване на личното достойнство на ищеца/ в този смисъл цитираното решение № 94/2022г по гр.д. № 924/2021г на ВКС/ и за публикуването на това твърдение ответникът следва да носи отговорност.

От така установените публикувани обидни и клеветнически твърдения в процесните сатии се установява, че ищецът е претърпял вреди. От разпитаните по делото свидетели се установява, че ищецът е бил изненадан, шокиран от мащаба на предприетата против него кампания, че му се е наложило да обяснява на служители и съконтрахенти, че публикуваното не е истина, че не е имал спокойствието да ръководи бизнеса си, че е променил начина си на живот, спрял е да спортува, ограничил е контактите си, имал смущения на съня.

С оглед така възприетото въззивният съдебен състав приема, че предявеният иск е доказан по своето основание.

По отношение на размера на дължимото се обезщетение

Съгласно чл.52 от ЗЗД за всички претърпени неимуществени вреди на деликтно основание се дължи обезщетение по справедливост.

Както многократно е посочвано в съдебната практика понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 от ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат пред вид от съда при определяне размера на обезщетението /т. 2 от Постановление № 4/68 г. на Пленума на ВС/, като например - вида и характера на увреждането, начина на извършването му и обстоятелствата, при които е извършено, допълнителното влошаване състоянието на здравето, причинените морални страдания и др. Съгласно решение № 253/2014г по гр.д. № 1251/2012г на III ГО, ВКС, при иски по чл. 49 от ЗЗД за обезщетяване на неимуществени вреди от публикации, съдържащи обидни или клеветнически твърдения, правнорелевантни обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са въздействието на противоправния акт на издателя върху здравето на ищеца, субективните му негативни преживявания, отражението на противоправния акт върху социалната сфера на общуване и работа, контактите и взаимоотношенията на ищеца със семейството и приятелите му, както и други подобни обстоятелства, видът на противоправния акт - дали е клевета или обида, тежестта им с оглед общоприетите норми за етика и морал. При съобразяване на така посочените обстоятелства съдът намира за справедливо обезщетение по смисъла на чл.

52 от 33Д, което би репарирало неимуществените вреди, претърпени от ищеца вследствие процесните статии, което да е достатъчно по размер и същевременно да не води до неоснователно обогатяване, такова в размер на 4 000 лв.

До посочената сума предявеният иск следва да бъде уважен, а над нея- отхвърлен като недоказан.

Изводите на двете съдебни инстанции частично не съвпадат. Решението на СГС, ПГО, 3 –ти състав следва да бъде отменено в частта, с която предявеният иск е уважен за сумата над 4 000лв до 26 000лв и така предявеният иск следва да бъде отхвърлен като неоснователен. В останалата си част решението следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

По отношение на разноските:

При този изход от спора право на разноски имат и двете страни.

Ищецът претендира разноски и доказва такива 3390лв, съобразно решението на първоинстанционния съд, неоспорено по реда на чл.248 от ГПК и разноски в размер на 3 000лв-заплатено адв възнаграждение пред настоящата инстанция. Въззивникът-ответник прави възражение за прекомерност на разноските, претендирани пред въззивния съд. Съобразно чл.7,ал.2 от НМРАВ при интерес от 26 000лв минималният размер на адвокатското възнаграждение възлиза на сумата от 1310лв. Заплатеният от ищеца- въззиваем адвокатски хонорар е в по-висок размер от минималния съобразно НМРАВ. Съдът като съобрази фактическата и правна сложност на спора, обстоятелството, че е проведено едно съдебно заседание пред настоящата инстанция и не са събирани доказателства по съществото на спора намира, че справедливият размер на адвокатското възнаграждение възлиза на 1500лв. С оглед така установените разноски от ищеца от общо 4890лв и с оглед изхода от спора съдът приема, че на ищеца се дължат разноски от 753лв.

Ответникът претендира разноски и доказва такива в размер на 1000лв- заплатено възнаграждение пред първата съдебна инстанция, сумата от 520лв- заплатена държавна такса за въззивно обжалване и 700лв- заплатено възнаграждение за адвокатска защита пред настоящата инстанция. Общо доказаните разноски от въззивника са в размер на 2220лв. С оглед изхода от спора на ответника следва да се заплатят разноски от 1878лв.

Мотивиран така състав на Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260532 от 11.02.2022г, постановено по гр.д. № 7963/2019г

по описа на Софийския градски съд, ГО, I-3-ти състав, в частта, с която Информационна агенция Блиц ЕООД е осъдено да заплати на Б. Т. Б. обезщетение за неимуществени вреди за сумата над 4 000лв до 26 000лв, както и в частта, с която е осъдено да заплати разноски за сумата над 753.00лв и **ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от Б. Т. Б. с ЕГН ***** против Информационна агенция Блиц ЕООД с ЕИК 204080210 за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди от публикации в интерен издание "blitz.bg" в периода от м.11.2017г до м.12.2018г , на осн. чл.49 от ЗЗД, за сумата над 4 000лв до 26 000лв.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260532 от 11.02.2022г, постановено по гр.д. № 7963/2019г по описа на Софийския градски съд, ГО, I-3-ти състав в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА Б. Т. Б. с ЕГН ***** да заплати на Информационна агенция Блиц ЕООД с ЕИК 204080210 сумата от 1878лв- направени разноски по делото , пред двете съдебни инстанции, на осн. чл.78,ал.3 вр. чл.81 от ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване с касационна жалба пред ВКС в 1-месечен срок от връчването му на страните при условията на чл.280,ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____